

ЛИНО АЛДАНИ В ОЧАКВАНЕ НА СТОКАТА

Превод от италиански: Маргарита Златарова, 1988

chitanka.info

Беше слаб, среден на ръст, с яке от изкуствена кожа и посребрени коси. Нямаше нищо особено във вида му, но това изражение на престорена наивност, докато предпазливо обикаляше около масите и хвърляше насам-натам уж разсеяни, а всъщност внимателни и пронизателни погледи, не оставяше съмнение. Това беше шмекер, типичен образ на дребен хитрец и безделник. Такива винаги се навъртаха из чакалните на гарите и космодрумите в целия свят. Обикновено продаваха за стотинки стари електронни часовници, старинни монети, камънаци от Денеб IV или вкаменели пеперуди от Капела. Понякога предлагаха игри на карти, любопитни главоблъсканици, измъкнати от репертоара преди сто години. И всички те имаха една и съща спираловидна тактика — настъпваха постепенно, започваха отдалече, отначало плахо, кръжаха, опипвайки почвата, а после атакуваха.

Моят „шмекер“ обаче не си губеше времето за уводи. Той ме изучи за около трийсет секунди и набързо се ориентира към моята маса.

— Ако ме почерпите една бира — каза той, — ще ви разкажа една интересна случка. — И веднага добави: — Историята е невероятна, но е истинска, лично на мен се случи...

Аз не помръднах, или може би... не знам, но явно неволно съм махнал с ръка или съм кимнал, та моят човек го е схванал като знак за съгласие. Така или иначе, още преди да си дам сметка за това, той вече бе седнал, а келнерът се носеше към нас със съчувствено изражение на лицето и с халба пенлива бира.

Вече бях в клопката. Всъщност моята стока, която очаквах, щеше да закъснее с един час, а телевизорчето на ръката ми предлагаше все същите японски бози. Сгънах вестника с новините от борсата и бутнах куфарчето настрана.

Шмекерът атакува веднага:

— Казвам се Клаус Д'Онофрио. Моята история е от далечната 2098 година...

Отначало в разказа му нямаше нищо особено. Д'Онофрио говореше свободно, на много правилен език, служеше си уверено и точно със специални научни термини. Но в неговата история, може би

защото беше прекалено логична, последователна и предсказуема, нямаше нищо интересно. Позната история, която всеки може да прочете в стотици отчети и репортажи, всичките еднакви от първия до последния, или пък най-много да се различават по някои незначителни подробности.

Пет години Клаус Д'Онофрио бил на борда на изследователския комплекс „Сребърната стрела“ все на някаква второстепенна длъжност: готвач, електротехник, аниматор, механик или домакин.

— С една дума — подчерта Д'Онофрио — аз бях най-важният член на екипажа, джокерът, който, ако се наложи, може да замести и пилота, и лекаря, и радиста, та дори и капитана. Всички членове на един изследователски комплекс са взаимно заменими, но аз важах повече от другите, разбирате ли ме? През 2098 година изследваните планети бяха повече от две хиляди, но ние от „Сребърната стрела“ първи прекосихме Пояса на Фон Таулер. Само че отвъд тоя Пояс Вселената си беше все същата. Посетихме половин дузина планети и всичките бяха еднакви, приличаха като две капки вода на стотиците други, които са посещавали преди нас различните изследователски комплекси. И така, когато стъпихме на К-128 от Синия сектор, никак не се учудихме, че тя така глупаво прилича на останалите.

— И тогава — прищпорих го аз, за да стигне до същността.

— Нищо — отвърна той уклончиво и отпи голяма глътка от бирата. — След като установихме базата край една поляна, в чийто център бе кацнал нашият кораб, четиримата тръгнахме да направим първото разузнаване: аз, капитанът, биологът и психотехникът, оня тип, дето определя коефициента на интелигентност с цяла серия от тестове, един от друг по-глупави. След три часа скитане из горите срещнахме стадо извънземни — някакви космати животинчета, високи малко повече от метър, с изправена стойка, фронтални очи, с по шест пръста на лявата ръка и седем на дясната. На краката обратното: типичен случай на компенсирана асиметрия. Нашите детектори не показваха никаква опасност. Тогава Мак Лъри, биологът, с бисквита се опита да примами един екземпляр и успя да го хване за по-малко от минута. Животното не показва никакъв признак на страх, дори когато той измъкна от раницата алуминиевите пръчици, сглоби клетката и го сграбчи за врата, за да го постави вътре. Козината му беше мека и се различаваше от другите по бялото петно в средата на челото.

— Ха сега да видим как ще се справиш? — каза Хорвиц, психотехникът.

Стадото не се пръсна. Всички останаха около нас, на разстояние шест-седем метра, и дъвчеха жълтите бубонки, които висяха по храстите. Хорвиц набра една шепа от тях и ги сложи близо до клетката, но на такова разстояние, че затворникът да не може да ги достигне дори като протегне крайниците си. Тогава Хорвиц взе една алуминиева пръчка и я сложи до преградките. В първия миг нищо не се случи, но после животното хвана пръчицата, използва я като гребло и с точни и отмерени удари успя да изтърколи бубонките близо до клетката. Удовлетворен, Хорвиц диктуваше бележките си на ръчния си магнетофон. Мак Лъри, аз и капитанът гледахме отегчени животинчето, което ядеше спокойно. После Хорвиц набра още една шепа бубонки, но този път ги сложи на двойно по-голямо разстояние от клетката. После даде на затворника две пръчици и кълбенце найлон. Половин час наблюдавахме, но нищо не се случи, ама съвсем нищо. Животното гледаше бубонките, двете пръчици и кълбенцето с влажните си жълти очи, пълни с наивно удивление. Обиколи апатично два пъти клетката, после спря, затвори очи, сякаш заспа.

— Няма смисъл — каза Хорвиц. — И цяла година да останем тук, това животно няма да успее да реши задачата.

Хорвиц беше кретен. Умря преди две години, мир на праха му, и се надявам, че бог му е простил, че приживе си беше кретен. „Според мен — казах му аз — извънземното не прави нищо просто защото не е гладно, вече яде достатъчно...“

Той направи гримаса, която изразяваше нетърпение, тръсна два-три пъти глава и рече: „Според мен е ЕР-4“. Искаше да каже, че извънземното принадлежи към четвъртия стадий от клас ЕР, тоест доста ниско ниво на развитие. И за да ви стане ясно, го сравнете със земните сънливци и порове. Междувременно Мак Лъри беше напълнил едnodневката с листа и бубонки, беше намерил дори вода за анализ, гребната от едно изворче, което бликаше наблизко. „Готов съм“ — каза той. „И аз“ — потвърди Хорвиц. Капитанът изщрака две ендofотоплаки, сигурно ги знаете, онези специални снимки, които запечатват дори вътрешната структура и метаболизма на всеки жив организъм. После дигна рамене и ни подсказа, че трябва да се връщаме.

Демонтирах клетката и освободих животното, което веднага се присъедини към другите от стадото. Извънземните ни най-малко не бяха уплашени, дори вървяха след нас през целия път на връщане. Когато стигнахме до базата, слънцето беше още високо над хоризонта. Другите членове на екипажа бяха навън и изтегнати на рогозки, се наслаждаваха на обедния бриз. Тук имаше други аборигени, които безобидно се мотаеха по полянката и се събираха като кученца около разтегаемите подпори на кораба. Лекарката Алмквист пожела да си вземе едно от съществата, но капитанът ѝ припомни с груб тон, че правилникът не го разрешава. След няколко минути бяхме на борда, а аз се приближих до екрана на визора, за да хвърля последен поглед навън. Туземците се бяха събрали на поляната и гледаха към нас с жълтите си блестящи очи. Стояха абсолютно неподвижни. Но когато капитанът даде заповед за излитане и корпусът на „Сребърната стрела“ затрепери, докато набираше скорост, аз успях да забележа, още преди екранът да се затъмни, че тази гора от космати същества бясно се раздвижи. Те се въртяха, премятаха се през глава, скачаха и пляскаха с ръце също като маймуни. „Сребърната стрела“ напускаше планетата и нямаше съмнение, че тази тълпа там навън празнуваше нашето тръгване като освобождение.

Клаус Д’Онофрио изтри устните си с опакото на дланта си. Погледна ме изпод вежди, като котка, която дебне канарче.

— И това ли е всичко? — попитах аз с подчертано ироничен тон.

Д’Онофрио не се смути. Порови в джоба си, сякаш търсеше цигари, но измъкна купчинка оръфани и пожълтели фишове, внимателно ги прехвърли, измъкна синкаво картонче и го бутна в средата на масата.

— Тук са извънземните — каза той. — Ако искате, можете да проверите в архивите на Центъра за космически изследвания и да прегледате папката с данните за планета К-128.

Не обърнах внимание на това изявление и на синьото картонче.

— И това ли е всичко? — повторих аз, но този път с оттенък на отегчение в гласа. — Вашата история е наистина банална, едно дете би могло да измисли нещо по-добро.

— Не е моя вината — започна да се оправдава Д’Онофрио. — Това, което ви разказах дотук, е официалната версия и тя се намира в архивите. Но ако ми предложите още една бира, ще ви разкажа

истината — това, което наистина се случи, и как успяхме да напуснем онази планета невредими, след кошмарни преживявания.

Въпреки желанието си усетих, че се усмихвам. Този шмекер си знаеше работата: явно репликите му бяха от една и съща пиеса, играна кой знае колко пъти, но го правеше изискано, макар че тук-там театралничеше. Ефектът от всички тези неща обаче беше приятен. Погледнах часовника си: до пристигането на стоката ми оставаше половин час, ако не се смята времето, което трябваше да изчакам, докато мине през митницата.

— Целият съм в слух — съгласих се аз, докато келнерът се носеше към нас с втората бира.

Д'Онофрио прибра в джоба си синьото картонче. После отвори кутия с цигари, измъкна три и ги нареди вертикално в средата на масата.

— Да се върнем малко назад — каза той. — По времето преди отлитането. Ето: аз, капитанът, Мак Лъри и Хорвиц сме на пътеката, която води към базата заедно с туземните животинки, които сякаш правят щафета. Слушате ли ме?

И така, стигаме до полянката и нашите другари бяха там, излегнати на рогозките, както вече ви казах. Само че не се наслаждаваха на свежия въздух, а изглеждаха пияни и оглупели, сякаш бяха изпаднали в хипнотична дрямка. Но най-абсурдното и неприемливо нещо беше друго: в средата на поляната имаше три кораба, разбирате ли? Три „Сребърни стрели“, или по-точно нашата „Сребърна стрела“, но утроена.

Д'Онофрио посочи с брадичката си трите цигари в средата на масата:

— Така бяха разположени — уточни той, — като върхове на въображаем равноностранен триъгълник.

— Предполагам, че е било нещо като внушена халюцинация.

— Нищо подобно — увери ме Д'Онофрио. — Корабите бяха истински, направени от най-здравата титанова сплав. Но двата от тях бяха фалшиви.

Погледнах го объркано. За миг забравих, че един шмекер си изкарва прехраната с измислици и игра на думи, но той вече прекаляваше.

— Една малка шегичка на тъпоните — поясни той след малка пауза.

— На кого?

— О, извинявайте. К-128 беше планета от най-долна класа и Хорвиц, като видя малко глуповатите туземци, ги кръсти „тъпони“. Но сега и вие разбирате, че нещата стоят иначе. Освен че бяха телепати и телекинезици, тъпоните можеха да дублират предметите, да ги утрояват или, ако щете, да ги устотняват, а също така и да създават нови от нищо. Дори вътре трите кораба бяха абсолютно идентични и в най-малките детайли. Щяхме да се побъркаме, казвам ви истината. „Това е задача, която тук не можем да решим — каза капитанът. — Най-добре е да си тръгнем, като разделим екипажа на три групи и да отлетим с трите кораба едновременно. Ще разгадаем мистерията после, когато се отдалечим на разумно разстояние от тази планета на фалшификатори.“

Започнахме да удряме плесници на нашите заспали другари и след час успяхме да ги съвземем чрез мозъчни масажи и някоя и друга инжекция невроп. Междувременно тъпоните подскачаха наоколо, гледаха ни с любопитство, но не ни пречеа. После Мак Лъри, който се мотаеше около рогозките, сгъваемите столчета и празните бутилки от кристал кола, се натъкна на странен предмет. Приличаше на огромна кафемелачка, като онези машини, които има в кафенетата, с фуния от прозрачна пластмаса. „Това пък какво е“ — извика Хорвиц. Дори капитанът хвърли едно око към предмета, за миг остана учуден и както обикновено вдигна рамене. „Да не губим време“ — каза той. Беше вече определил групите и се канеше да даде заповед за качване на борда, когато един тъпон изскочи измежду стадото и с решителна крачка се озова сред нас. Беше оня същият с бялото петно на челото, когото сложихме в клетката.

„Внимание! Внимание!“ — гласът на извънземното гърмеше в главата ми с адски трясък, но беше безполезно да си запушвам ушите: от неговата уста не излизаше нито звук, гласът се формираше направо в мозъка, ясен и категоричен.

Д’Онофрио говореше така, сякаш се задушаваше. Явно доста се бе развълнувал. Отвори кутията с цигари и запали една с нервни движения.

— Да продължавам ли?

— Разбира се! Какво каза извънземното?

— Каза, че е прочело мислите ни, че нашето решение е прибързано и необмислено. Каза също, че материалът, от който са направени техните кораби, е нестабилен и най-много след един парсек ще се анихилира със смъртен изход за две трети от нашия екипаж. Затова съветва капитана и всички нас да проучим отново проблема и много старателно да намерим най-подходящото решение.

Тогава капитанът изгуби търпение. Измъкна лазерния пистолет и извика: „Ако не направите така, че двата фалшиви кораба да изчезнат незабавно, ще ви изпепеля всичките“. Тогава нещо като смях избухна в главите ни. „Вашите оръжия временно са блокирани“ — каза извънземното. „Но какво, за бога, искате от нас“ — изпуктя капитанът. „Да ви тествуваме — отвърна тъпонът. — Искаме да видим дали сте достатъчно интелигентни, че да разберете кой от трите кораба е вашият, този, който ще ви позволи да напуснете невредими нашата планета.“ И прибави едно важно предупреждение: „Дубликатите са построени от нездрав материал, който е по-лек от реалния материал с 13 грама на 1000“. После се приближи до „кафемелачката“. „Това е електронна везна, която подготвихме специално за вас. Тъй като имаме тринайсет пръста, нашата система е тринадесетична, но везната е съобразена с вашите десетични параметри и е тарирана така, че да възпроизведе всички условия, които са в основата на вашата измервателна система. С тази везна можете да решите задачата, но тя трябва да бъде използвана само веднъж. След едно теглене тя ще изчезне. Везните, които имате на борда, са блокирани, а също така и компютърът. Повтарям: можете да използвате везната само веднъж. Имате половин час време и когато то изтече безполезно, везната ще изчезне и на вас не ще ви остане нищо друго, освен да изберете при шанс едно срещу три.“

Д’Онофрио прекара пръсти през сребърната си коса. Глътна последната бира и каза:

— Този път в клетката бяхме ние, и то в плен на паниката. А всъщност задачата беше изключително проста, също както да завържете две пръчки за нишка найлон. Вие какво бихте направили?

Въпросът не беше риторичен. Д’Онофрио наистина искаше да разбере как аз бих решил задачата. Неговата смешна история, хаотична и натъпкана с невероятни глупости, беше само един увод,

претекст, за да ме подложи на тест за съобразителност. Очевидно моят човек беше маниак, един от онези любители на фарсове и гатанки, чиято фикс идея бе да задуши ближния си с подли уловки.

— Вие какво бихте направили? — повтори той нетърпеливо и с пръст изрисува кръг във въздуха около трите цигари, изправени на масата.

Понечих да разперя ръце обезоръжен, но въпреки това се опитах да отговоря.

— Щях да погледна отдолу — казах неубедително.

— Под какво?

— Под корабите. Поляната, предполагам, е била с трева, значи под истинската „Сребърна стрела“ тя ще бъде обгорена.

Д'Онофрио се разсмя:

— Вие сте се закотвили в ерата на първобитната астронавтика — изкоментира той с леден глас. — Повече от век не се използва химическо или ядрено ракетно гориво, а силата на гравитационното поле и когато корабите се приземяват, го правят много леко, като гълъби, и нищо не изгарят, ама нищо, ясно ли ви е?

Опитах отново:

— Хм, може би щях да направя примитивна везна с рамена от много здрава пръчка, с централна опорна точка и с нея щях да съпоставям тежестта на различни предмети, докато се разбере кои са фалшивите и кои истинските...

— Не говорете глупости — прекъсна ме Д'Онофрио. — Точка първа: нямахме време да направим подобна везна. Точка втора: тя така или иначе щеше да бъде неизползваема, защото така набързо сглобена и от подръчни материали, тя не би могла да бъде толкова точна, че да отчете разлики в теглото от порядъка 13 на 1000. Не, ние имахме нужда от много точна везна като тази, която тъпоните ни бяха приготвили, но ни бяха разрешили да използваме само веднъж. Вие какво бихте сторили?

Погледнах скришом часовника си.

— Предавам се — вдигнах шеговито ръце нагоре. — Вероятно задачата е нерешима или пък става въпрос само за игра на думи. Кажете ми решението, а аз ще ви почерпя с още една бира. Но по-бързо: моята стока всеки момент ще пристигне.

Д'Онофрио се огледа сякаш подозрително, погледна ме за миг в очите, после сведе поглед върху трите цигари и поде разказа си с потих глас:

— Загубихме почти половин час. Половин час не е чак толкова много време, но е достатъчно, за да стигнеш дъното на отчаянието. Всеки искаше да си каже мнението, да подсказе, да оборва, да спори и резултатът беше един и същ — увеличаване на хаоса и пълно умопомрачение. Повярвайте ми, през този половин час имах възможността да регистрирам най-дебелия и пъстроцветен набор от човешки глупости, а пък аз всякакви съм слушал през живота си. Капитанът, съвсем загубил разсъдък, беше седнал до „кафемелачката“ и мрънкаше нещо под носа си. Хорвиц пък беше станал блед като мъртвец, а всички останали се лутаха насам-натам като побъркани. Само Мак Лъри, биологът, ми изглеждаше във форма. Дръпнах го настрана и му казах, че имам готово решението. Мак Лъри ме погледна така, сякаш бях Архангел Гавраил. Попитах го има ли на борда дестилирана вода. Той кимна с глава. „Тогава е лесно — казах аз. — Ще вземем един литър вода от лабораторията на първия кораб, два литра от втория, ще излеем всичко това във фунията на везната и ще видим колко тежи. Ако тежи 3000 грама без 13, значи истинската «Сребърна стрела» е вторият кораб, ако е по-лека с 26 грама, значи е първият, а ако теглото е с 39 грама по-малко, значи е третият.“

За известно време, което ми се стори много дълго, Мак Лъри ме гледеше втренчено и тъпо. Но после малко по малко по лицето му се разля лъчезарна усмивка. „Великолепно — извика той. Ти си гений“. Прегърна ме развълнуван и ми лепна една звучна целувка по челото. „Иди да вземеш водата — му казах, — а пък аз ще уведомя капитана“.

Д'Онофрио събра цигарите и ги сложи обратно в кутията.

— Това е всичко — каза той престорено небрежно. — Как ви се струва?

— Наистина гениално — признах аз. — Оригинално решение за една на пръв поглед нерешима задача. Моите поздравления. — И прибавих иронично: — Предполагам, че сте получили за това почетна грамота.

— Нищо подобно. Мак Лъри направи измерването и везната показва 2961 грама: истинската „Сребърна стрела“, нашата, значи беше третата, без грешка. Втурнахме се към трапа, за да се качим на кораба,

но с четири скока тъпонът ни изпревари и застана до входната врата. Там той прокараше тринадесетте си пръста по челото и темето на всеки, който прекрачваше прага. Изглеждаше като някакъв поздрав, но с това докосване явно той е заличавал от паметта ни всички данни, които се отнасяха до експеримента. Така останахме с убеждението, че К-128 е планета от клас ЕР-4 и я регистрирахме така, абсолютно неосведомени за истинската същност на нещата. Няма друго, господине.

Беше станал и се готвеше да си тръгне.

— Ей, почакай малко — спрях го аз. — Има противоречие. Ако са ви заличили паметта за истинските факти, как така си ги спомняте до най-малките подробности?

Д'Онофрио вдигна вежди, после ми хвърли уморена усмивка.

— Няма противоречие — увери ме той. — Аз се качих на борда последен. Може би ръцете на тъпона са били вече уморени и не е успял да ме масажира както трябва, или пък не е бил особено старателен, но е факт, че паметта ми за всички тези неща се възвърна неотдавна, преди две години, неочаквано, когато бях вече пенсионер. Малко късно е въз основа на тези закъснели показания на единствен свидетел да се променя рапортът от далечната 2098 година и евентуално да се предприеме ново изследване. А освен това рискувам да ме приберат в лудницата. По-добре е да си мълча, не мислите ли? Или пък да разказвам тази история така, уж на шега, както я разправих на вас. Моля да ме извините.

Той вдигна ръка и размърда пръстите си в шеговит жест за поздрав, отдалечи се с меки стъпки и се примеси с тълпата отвъд стъклената преграда.

— Безобиден тип — рече келнерът, докато лъскаше с парцал плота на масата. — Видях, че и пред вас разигра номера с трите кораба, дето си го е втълпил. Ние го оставяме на мира поне докато не започне да досажда с историите си, а пък и рядко се случва да го прави, само когато е изпил някоя и друга бира в повече. Иначе е добродушен и сериозен човек. Като млад наистина е бил офицер от нисък ранг в изследователски комплекс, после са го преместили на нестроева служба тук на Земята, а сега се радва на пенсията си и се е

пристрастил към главоблъсканици и ребуси. Надявам се, че не ви е обезпокоил.

— О, не, ни най-малко — отвърнах меко. — Беше наистина приятно забавление.

Точно в този миг от всички високоговорители на космодрума един възбуден и вибриращ глас обяви тревожна вест: флота от 169 кораба от непознат вид, идващи от Синия сектор, е прекосила Пояса на Фон Таулер и се насочва със страшна скорост към нашата Система. Нямах дори време да съобразя, че 169 е кратно на 13 и е също толкова кръгло число, колкото за нас е 100, когато мрак връхлетя космодрума, а отдалеч се носеше ехото на първите поразяващи експлозии.

Разказът е публикуван във вестник „Орбита“, броеве 43 и 44 от 1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.